

بولتن خبری ایران نبرد (76)
سه شنبه 13 خرداد 1382 - 3 ژوئن 2003
اخبار، گزارشها و تحلیلهای ایران و تحولات عراق

رویدادهای بین المللی و تاثیر آن بر تحولات ایران

هشدار شدید گروه 8 به کره شمالی و ایران

بی بی سی - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

رهبران گروه 8 به تروریسم بین المللی به عنوان تهدید اصلی برای امنیت جهان اشاره کردند. رهبران هشت کشور بزرگ صنعتی جهان که در فرانسه گردهم آمده اند یک رشته بیانیه در مورد موضوعات مختلف بین المللی صادر کرده اند. در یکی از این بیانیه ها بر خطرات تولید سلاح های تخریب جمعی اشاره شده است. هشت کشور صنعتی جهان به ایران و کره شمالی هشدار دادند که به معاهدات بین المللی هسته ای پایبند باشند. این کشورها که به کشورهای گروه 8 شهرت دارند گفتند کوتاهی کره شمالی از تبعیت از این معاهدات، نقض آشکار تعهدات این کشور در زمینه های هسته ای است. رهبران گروه 8 گفتند آنها نمی توانند پیچیدگی های برنامه پیشرفته هسته ای ایران را نادیده بگیرند. این رهبران به تروریسم بین المللی به عنوان تهدید اصلی برای امنیت جهان اشاره کردند و گفتند تولید سلاح های تخریب جمعی و روش های انتقال آنها خطری روزافزون برای تمامی کشورهای جهان است. سران گروه 8 در مورد اقتصاد جهان خواستار قوانین جدی تر بین المللی برای ترغیب تجارت بیشتر شدند تا از این طریق به ویژه به کشورهای در حال توسعه کمک شود.

بوش و شیراک در صدد حل اختلافات

جرج بوش، رییس جمهوری آمریکا و ژاک شیراک، همتهای فرانسوی وی در اجلاس گروه هشت در اوپان فرانسه برای اولین بار از زمان جنگ عراق، با هم رو در رو شدند و صحبت کردند. فرانسه در زمان جنگ عراق، رهبری مخالفان اشغال عراق توسط آمریکا را بر عهده داشت. جرج بوش در حالی که ژاک شیراک در کنار او ایستاده بود، گفت اگرچه آنها ممکن است دچار اختلاف نظر باشند اما این دلیل نمی شود که رفتار ناخوشایندی نیز نسبت به هم داشته باشند. پس از آن، یکی از سخنگویان رییس جمهوری فرانسه گفت ژاک شیراک به جرج بوش گفته است نیروهای فرانسوی را به افغانستان خواهد فرستاد تا در کنار نیروهای آمریکا باشند. مقامات فرانسه همچنین اعلام کردند که آقای شیراک طی سال جاری میلادی یک دیدار رسمی از واشنگتن خواهد داشت.

مذاکرات جمهوری اسلامی و اتحادیه اروپا بمنظور انعقاد سند همکاری های سیاسی

رادپو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

به گزارش ایرنا، خبرگزاری رسمی جمهوری اسلامی، هیات های جمهوری اسلامی ایران و اتحادیه اروپا در جریان مذاکرات روز یکشنبه در تهران توافق کردند که مذاکرات جاری را با هدف انعقاد سند همکاری های سیاسی فی مابین و ایجاد ساختار مناسبات سیاسی و پارلمانی تداوم بخشند. به گزارش خبرگزاری ایرنا، سرپرستی هیات جمهوری اسلامی را ابراهیم رحیم پور مدیر کل غرب اروپای وزارت امور خارجه و ریاست هیات 20 نفره اتحادیه اروپایی را، ولسو پروس، مدیر بخش خاورمیانه وزارت امور خارجه یونان، که کشورش ریاست کنونی اتحادیه اروپایی را بر عهده دارد، رهبری می کند.

شکاف در دولت بوش بر سر سیاست ایران: تغییر نظام یا تغییر رفتار نظام

بیژن فرهودی (رادپو فردا)، براساس تحلیل لس آنجلس تایمز: - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

رابین رایت و دوی مک ما?نوس، تحلیلگران لس آنجلس تایمز می نویسند اختلاف نظر بر سر سیاست آمریکا نسبت ایران از دو هدف ناهمگون، تغییر رفتار در مقابل تغییر رژیم مایه می گیرد. به گفته یک مقام آمریکایی این اختلاف این بار شدیدتر است. پیشتر زمانی که بحران عراق اوج گرفت، همه به نیاز تغییر رژیم در بغداد موافق بودند. آنچه مورد اختلاف بود، زمان انجام اینکار بود و نقش جامعه بین المللی در آن. در ارتباط با ایران بحث بمراتب اساسی تر است و آن اینست که آیا اساسا رژیم باید تغییر کند یا نه؟

به نوشته تحلیلگران لس آنجلس تایمز سر سخت ترین طرفداران برکناری روحانیون حاکم در ایران همان محافظه کاران نو در پنتاگون، کنگره و گروه های ارائه دهنده نظر در واشنگتن هستند که نخست خواهان پایان دادن به حکومت 25 ساله صدام حسین شدند، اما همانند آنچه در مورد عراق دیده شد، واسطه های محافظه کاران نو با مخالفت جدی وزارت امور خارجه، سیا و اینک شورای امنیت ملی آمریکا روبرو هستند.

تندروها می خواهند از آنچه به باور آنها شکاف عمیق و فزاینده بین رهبران مذهبی و اکثریت 65 میلیون جمعیت است، بهره برداری کنند و مایلند راهی برای حمایت پنهانی یا آشکار از جنبش ضد حکومت مذهبی در میان جوانان و زنان ایران پیدا کنند.

تحلیلگران لس آنجلس تایمز بر این نظرند که اختلاف بر سر ایران بر برنامه هسته ای، روابط با گروه های افراطی و نقش آن در عراق پس از جنگ متمرکز است و هر چند هیچکدام از بازیگران جدی خواهان جنگ جدید نیستند، محافظه کاران نو دولت را برای دست زدن به عمل قاطع تری به منظور تضعیف رژیم یا مقابله با آن زیر فشار گذاشتند.

تحلیلگران لس آنجلس تایمز می نویسند با تاکید فوری بر روند صلح خاورمیانه و عراق پس از جنگ، کاخ سفید بحث در باره ایران را متوقف ساخته است و منتظر است ببیند تهران چگونه به درخواست هائی که واشنگتن در مورد فعالان القاعده در ایران مطرح ساخته است پاسخ خواهد داد.

مواضع رژیم و جناحهای آن

گزارش ویژه «رادیوفردا»: هشدار آمریکا و 8 کشور صنعتی به جمهوری اسلامی در باره گسترش سلاح های اتمی

سیاوش اردلان، مصاحبه با سفیر سابق جمهوری اسلامی در سازمان ملل رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

سیاوش اردلان: (رادیو فردا): اتهامات مکرر آمریکا در این مورد که ایران می خواهد سلاح های هسته ای تولید کند، آنقدر جدی هستند که امروز 8 کشور صنعتی جهان در بیانیه پایانی دیدار خود در اوپان گفتند نسبت به امکان سلاح از رهگذر برنامه های هسته ای ایران بی توجه نخواهند بود.

اما در پیشرفته بودن این برنامه ها، دیدگاههای کارشناسان مستقل با آنچه دولت ایران یا دولت آمریکا یا دولت اسرائیل می گویند متفاوت است. آنچه برای آمریکا اهمیت دارد این است که نگذارد تکنولوژی هسته ای به دست کشوری بیفتد که با ایالات متحده خصومت دارد یا به قول خود آمریکایی ها حامی تروریسم است.

ریچارد باوچر، سخنگوی وزارت خارجه آمریکا: نگرانی ما از امکان دستیابی یک کشور شناخته شده حامی تروریسم به سلاح های هسته ای است. این مسئله را پرزیدنت بوش هم یادآور شده است. ما همه می دانیم که جمع شدن تروریسم و سلاح های کشتار جمعی در یکجا، یکی از خطرناکترین ترکیباتی است که در عصر ما وجود دارد.

س. ا.: هرچند آمریکا حاضر است از برنامه های هسته ای کشورهای مثل اسرائیل و پاکستان که متحدانش هستند، گذر کند، اما حکومت ایران رفتاری از خود نشان نداده که خشم و نگرانی آمریکایی ها را برنیا نگیزد، برعکس ماهیت رابطه ای که در رژیم گذشته بین ایران و آمریکا وجود داشت.

خود حمیدرضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی هم امروز اذعان کرد تکنولوژی هسته ای را خود آمریکایی ها در زمان رژیم گذشته به ایران ارائه کردند. او افزود حالا تازه پادشان افتاده که در کشورمان انرژی داریم. اما بر کسی پوشیده نیست که جمهوری اسلامی از نگاه آمریکا رژیم گذشته نیست، بلکه رژیمی است که به خاطر سیاستهایش از اول انقلاب تا کنون و اظهارات هرزچندگاه افراد مسئول و غیر مسئول حکومتش و حمایت از نیروهای تندرو در منطقه بویژه از نظر جرح بوش، خطری امنیتی برای آمریکا محسوب می شود. وقتی پس از آنکه سازمان مجاهدین خلق از تاسیسات اتمی اعلام نشده ایران برده برداشت، ناگهان حتی اروپاییها نگران شدند که مبادا ایرانیها تا مرحله تولید سلاح های هسته ای فاصله چندانی نداشته باشند، زیرا اگر غیر از این باشد، دلیلی ندارد که ایران پنهانکاری کند. مسئولان ایران بعدا وجود تاسیسات اتمی در شهرهای نطنز و اراک را تایید کردند و حتی اجازه دادند آژانس انرژی بین المللی انرژی اتمی از ایران دیدار کند. قرار است گزارش این آژانس دو هفته دیگر منتشر شود. آمریکا امیدوار است ایران در این گزارش محکوم شود، اما از همین الان تلویحا آژانس بین المللی انرژی اتمی را به زیر سؤال هم برده است.

آری فلشر سخنگوی کاخ سفید آمریکا: باینکه ما هنوز گزارش نهایی را از آژانس بین المللی انرژی اتمی دریافت نکردیم، حقیقتا نسبت به تولید انرژی هسته ای توسط کشوری که سرشار از نفت و گاز است، نگرانیم، درحالیکه آنها برای تولید برق خود به انرژی هسته ای نیازی ندارند. آنها برای تولید انرژی دارای منابع سوخت فسیلی، از جمله نفت و گاز کافی هستند و این یک نگرانی بوجود می آورد. بنابراین ما در انتظار نشر یک بیانیه خواهیم بود که آژانس بین المللی انرژی اتمی به آنها دست یافته است. به شما یادآوری می کنم که آژانس بین المللی انرژی اتمی، در صورت عدم راهنمایی گروه های مخالف، حتی نمی توانست در موقعیتی باشد که بتواند جای این تاسیسات را پیدا کند.

س. ا.: در مورد عراق هم همین کشاکش بین آمریکا و آژانس بین المللی انرژی اتمی وجود داشت. برخی اخبار حاکی است آمریکا این آژانس را برای ارائه گزارشی که ایران را به عدم همکاری و تولید سلاح های هسته ای متهم کند فشار می آورد. دکتر سعید رجایی خراسانی، نماینده سابق جمهوری اسلامی در سازمان ملل امیدوار است فشارهای آمریکا بر آژانس بین المللی انرژی اتمی به جایی نرسد.

دکتر سعید رجایی خراسانی (سفير سابق جمهوری اسلامی در سازمان ملل): ممکن است آمریکا به آنها خیلی فشار آورد. الان هم آمریکایی ها گفتند. گفتند که ما می‌خواهیم که آنها گزارش کنند که ایران سلاح کشتار جمعی دارد. درعین حال ما فکر می‌کنیم سازمان‌های بین‌المللی علاقه‌مند هستند که شخصیت اخلاقی خودشان را حفظ کنند. یک نماینده که از آژانس بین‌المللی به ایران می‌آید، او حاضر نیست به خاطر آمریکا دروغ بگوید. حیثیت دارد و ما روی این حیثیت افراد واقعا حساب می‌کنیم.

س. ا: فعلا آنچه جامعه بین‌الملل از ایران می‌خواهد این است که به همین سطح همکاریها با آژانس بین‌المللی انرژی اتمی اکتفا نکند. هرچند این آژانس همین همکاریها را هم مثبت دانسته است، اما فشاری که بر روی ایران وجود دارد، برای این است که قرارداد اضافی را امضا کند که به بازرسان بین‌المللی اجازه خواهد داد هر وقت دلشان خواست به ایران بیایند. محمد البرادعی، رئیس آژانس بین‌المللی انرژی اتمی، بر این باور است که می‌توان ایران را متقاعد به امضای این قرارداد الحاقی کرد. محمد البرادعی (رئیس سازمان بین‌المللی انرژی اتمی): این مهم است که ما مطمئن باشیم که نه فقط در ایران، که در هر کشوری که یک برنامه هسته‌ای پیشرفته دارد، ما قدرت آن را داریم که از ماهیت صلح‌آمیز این برنامه‌ها اطمینان پیدا کنیم. چه برنامه‌هایی که اعلام شده باشد، چه برنامه‌هایی که اعلام نشده باشد.

فعلا ایران درخواست امضای قرارداد الحاقی را رد کرده است. امروز حمیدرضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی بار دیگر تکرار کرد که اول باید تحریمها و محرومیت‌هایی که برای ایران پیش آمده را برداشت، زیرا ایران باید اول مطمئن شود که با امضای قرارداد دیگر دوباره دچار محدودیت نشود. لذا ناچار است بر موضع خود تاکید کند. سعید رجایی خراسانی چنین موضعی را از طرف ایران، موضعی منطقی می‌داند.

سعید رجایی خراسانی: ما باید این قرارداد را امضا کنیم. در این هیچ شکی نیست. منتهی اگر قرار باشد که اینها بعد از امضای قرارداد باز به تحریمها ادامه بدهند، خوب این عاقلانه نیست. این موضعی که آقای آصفی گرفته موضع درستی است و من هم نظرم همین است. س. ا: یعنی شما فکر میکنید که اول اینها باید این تحریمها را رفع کنند و بعد ایران این قرارداد را امضا کند؟

سعید رجایی خراسانی: حتما. یعنی ما تحریمی نداریم که تحریمها برداشته شود اگر ما قرارداد را امضا کردیم. آنها رسماً بگویند که ما تحریمها را برمی‌داریم، ما هم می‌گوییم که امضا میکنیم. می‌تواند همزمان باشد.

س. ا: خوب اگر یک موقعی آمریکا آنچنان فشار را بالا ببرد که ایران ناچار شود به خاطر مسائل امنیتی این قرارداد را امضا کند، بهتر نیست که الان این کار را کند؟

سعید رجایی خراسانی: نه. من فکر میکنم که شورای امنیتی ایران را نمیشود با ایران مقایسه کرد. ما دلایل خیلی موجهی داریم که شرایط امنیتی ما آنطور که برخی دیگر از کشورها تهدید میشوند، از ما تهدید نمیشود. به نظر ما اینها صرفاً فشار سیاسی است. آمریکایی‌ها میدانند که حرفهایشان اساسی ندارد.

س. ا: حتی فکر نمی‌کنید که امضای این قرارداد الحاقی شاید باعث شود که آمریکا با همه این اتهاماتی که مطرح کرده، حالا در یک موقعیت انفعالی قرار گیرد؟

سعید رجایی خراسانی: اگر بگیرد خیلی خوب است ولی من تضمینی نمیدهم. با عملکردی که آمریکا در طی یکی دو سال گذشته داشته، نشان میدهد که به تعهدات بین‌المللی، سازمان ملل، کنوانسیونها، معاهدات و اینها خیلی پایبند نیست. هر وقت دلش بخواهد از سازمان استفاده میکند، هر وقت هم دلش نخواهد استفاده نمیکند. اگر یک انسجامی بود، در رفتار بین‌المللی آمریکا، خیلی خوب بود. اما ما این انسجام را خیلی نمیتوانیم بپذیریم. درد نتیجه ما هم باید حداقل احتیاط را رعایت کنیم.

س. ا: بدبینی در ایران نسبت به آمریکا در طرح این اتهامات قوی است. مقامات جمهوری اسلامی معتقدند آمریکا دنبال بهانه جویی است و اینها همه مقدمه جن‌روانی و تبلیغاتی، شاید هم نظامی باشد. آمریکا فعلا حمله نظامی به ایران را مردود دانسته و تنها به اعمال فشارهای سیاسی بسنده کرده است. مثلاً فشار به روسیه برای پایان دادن به همکاری با ایران در برنامه‌های هسته‌ایش. جرج بوش، رئیس‌جمهور آمریکا دیروز هنگام ملاقات با بلا میدیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه با زبان دیپلماتیک از این تلاشهای آمریکا سخن راند.

جرج بوش: روسیه و آمریکا درباره برنامه پیشرفته هسته‌ای ایران نگرانیهای مشترکی دارند. ما نگران این برنامه هستیم و ایران را فرا می‌خوانیم که به تعهدات خود، آنگونه که در پیمان منع گسترش سلاحهای هسته‌ای آمده است، عمل کند.

س ا: آنگونه که بلامیدیر پوتین در پاسخ به جرج بوش گفت، این مسئله نباید به ابزاری برای فشار به روسیه تبدیل شود. آقای پوتین مشخصاً از منافع شرکتهای روسی در همکاری با ایران سخن راند. پروژه بوشهر برای روسیه، نزدیک به 800 میلیون دلار، درآمد دربر دارد. اما ایرانیها می‌دانند هر وقت روسیه منافعی ایجاد کند، در پایان دادن به همکاری با ایران درنگ نخواهد کرد. بدبینی ایران نسبت به روسیه زیاد است، هر چند مقامات ایرانی آن را به زبان نمی‌آورند. اما اولامیدیر اورلف، از کارشناسان هسته‌ای روسیه این موضع را پنهان نمی‌کند.

اولامیدیر اورلف: ایرانیها می‌خواهند اطمینان پیدا کنند که کاملاً به یک کشور خاص، یعنی روسیه وابسته نباشند. و می‌خواهند در تکمیل چرخه سوخت هسته‌ای، مستقلاً عمل کنند. این را به وضوح میتوان دید.

س.ا.: مرحله دیگری ماجرا دو هفته دیگر است که گزارش آژانس بین المللی انرژی اتمی می‌تواند معادلات سیاسی را در این کشاکشهای دیپلماتیک یا به نفع دولت ایران، یا به نفع دولت آمریکا رقم بزند. اما این هم قابل کتمان نیست که اگر دولت آمریکا واقعا از ناحیه برنامه های هسته‌ای ایران احساس خطر شدید کند، هیچ نیرویی قادر نخواهد بود ارتش ایالات متحده را از اقدامی حاد، مثل نابودی نیروگاههای هسته‌ای ایران بازدارد.

تورسیم و سلاحهای کشتار جمعی

آمریکا خواستار تعویق ارسال سوخت اتمی روسیه به ایران شد

خبرگزاری فارس: دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

آمریکا امیدوار است که روسیه ارسال سوخت اتمی جهت راه اندازی نیروگاه اتمی بوشهر را تا زمانی که همه نگرانی‌های موجود در خصوص برنامه اتمی ایران از بین نرفته را به تاخیر اندازد. به گزارش سایت هورز انگلیس، واشنگتن ابراز امیدواری کرد تا زمانی که ایران ضمانتهای قوی جهت بازگردان ضایعات هسته‌ای را ندهد، روسیه از ارسال سوخت اتمی به آن کشور خودداری کند. بنابراین گزارش آمریکا اعلام کرد: در حال حاضر احتمال اعمال تحریم علیه کمپانی‌های روسی که با ایران همکاری می‌کنند وجود ندارد. اما در عین حال واشنگتن متذکر شد که روسیه برای بیش از دو سال است که کنترل نیرومندی به روی این تاسیسات دارد.

جمهوری اسلامی امضای پروتکل الحاقی پیمان منع گسترش سلاح‌های اتمی را رد کرد

مینا بهارمست- رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

حمید رضا آصفی، سخنگوی وزارت امور خارجه جمهوری اسلامی باردیگر امروز فراخوان بین المللی برای امضای پروتکل الحاقی پیمان منع گسترش سلاح‌های هسته‌ای را رد کرد. مدتی است که آمریکا و اتحادیه اروپا از حکومت ایران خواسته‌اند با امضای این پروتکل به بازسان سازمان بین المللی انرژی اتمی اجازه دهد سرزده از تاسیسات هسته‌ای ایران بازدید کنند. کمال خرازی، وزیر امور خارجه جمهوری اسلامی اخیراً گفت تنها در صورتی که تحریم‌های اقتصادی و فشارهایی که به ایران در زمینه استفاده از انرژی هسته‌ای می‌آید، رد شود. آصفی، در پی گفتگوهای روسای جمهوری آمریکا و روسیه در سن پترزبورگ، که در آن مسئله سلاح‌های هسته‌ای ایران و همکاری روسیه با برنامه هسته‌ای ایران مطرح شد، واکنش نشان می‌داد. رئیس جمهوری روسیه گفت حساسیت آمریکا را در باره احتمال گسترش سلاح‌های هسته‌ای در ایران درک می‌کند اما قدرت رقابت روسیه در بازار جهانی در این مورد نباید از بین برود. روسیه از ایران خواسته است اجازه بازرسی‌های سرزده و بدون اطلاع قبلی را به آژانس بین المللی انرژی اتمی بدهد. آصفی گفت جمهوری اسلامی برای مذاکره با روسیه در این باره آماده است.

واکنش سران گروه هشت به رد امضای پروتکل الحاقی پیمان منع گسترش سلاحهای هسته‌ای

علیرضا طاهری (رادیو فردا): دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

آقای خاکزاد، نام جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی امروز در اوپان برجسته بود و کاملاً به چشم می‌خورد، برجسته به عنوان خطری اصلی برای امنیت جهانی. اطلاعات بیشتری در این زمینه به ما و شنونده‌ها بدهید.

ژان خاکزاد (رادیو فردا): آقای طاهری، همانطور که شما گفتید مساله جلوگیری از گسترش سلاحهای کشتار انبوه، یکی از مسائل مهمی است که در دستور کار کنفرانس سران G-8 قرار دارد و امروز سران G-8 به بحث در این مورد پرداخته‌اند. طبیعتاً انگشت اتهام به سوی جمهوری اسلامی ایران و کره شمالی دراز شده و سران دو کشور از این دو کشور خواسته‌اند که کنوانسیون منع گسترش سلاحهای هسته‌ای خصوصاً پروتکل الحاقی به این کنوانسیون را امضا کنند. سخنان آقای حمیدرضا آصفی که دیروز بیان کردند که جمهوری اسلامی ایران حاضر نیست هیچ همکاری را در باره این مساله بکند، امروز در کنفرانس G-8 سر و صدای زیادی کرده و سران کشورهای مختلف، خصوصاً ایالات متحده و

بریتانیا با این مساله به شدت برخورد کردند و خواستار این هستند که هرچه سریعتر مساله کنترل سلاحهای کشتار انبوه به صورت عملی در دستور کار انجام بگیرد و همین الان، بیانیه ای که در همین زمینه دقیقی پیش صادر شد به دست من رسید که حدود 20 میلیارد دلار کشورهای عضو گروه G-8 سرمایه گذاری کردند برای 10 سال آینده که مواد رادیواکتیو و موادی که می تواند سلاحهای کشتارهای همگانی با آنها ساخته شود تحت کنترل شدید در بیاید و اینها نتوانند که به صورتهای غیرقانونی جا به جا شوند.

علیرضا طاهری: آقای خاکزاد، اشاره کردید به موضع به خصوص آمریکا و بریتانیا در قبال سلاحهای کشتار انبوه. فرانسویها از طرق دیگر در مقایسه با مسئله ای که در مورد عراق شاهدش بودیم نوعی نرمش نشان دادند، به خصوص در مورد همین سلاحهای کشتار و تخریب انبوه. از موضع فرانسه به خصوص بیشتر برای ما بگویید که با توجه به این نکته که فرانسه تاکید کرده با توجه به ضرورت حضور بازرسان تسلیحاتی و کنترلهای صادراتی، در صورت لزوم از تدابیر دیگری بهره گرفته شود برای جلوگیری از تولید سلاحهای انبوه. در این باره چه اطلاع بیشتری دارید؟

ژان خاکزاد: همانطور که شما گفتید آقای طاهری، یکی از اهداف کنفرانس G-8 در شهر اویان فرانسه برای دولت فرانسه، حل اختلافاتش با ایالات متحده آمریکا است که بر سر جنگ با عراق بروز کرد و ژاک شیراک رییس جمهوری فرانسه در این نشست خیلی تلاش کرد که خودش را به آمریکا و خصوصا پرزیدنت بوش نزدیک بکند و امروز سران دو کشور با یکدیگر دیداری داشتند ولی هنوز گزارشی در مورد مسایلی که مطرح شده بین آنها منتشر نشده در میان ما خبرنگاران که حدود دو هزار خبرنگار اینجا حضور دارند. ولی مساله را همانطور که شما گفتید، فرانسه ناچار شده برای اینکه به صحنه بین المللی بازگردد و در تصمیم گیریها شرکت بکند، به اینکه از خود انعطاف بیشتری نشان دهد و در نتیجه سخت گیریهای بیشتری هم در زمینه منع گسترش سلاحهای کشتار انبوه از خودش نشان خواهد داد و با ایالات متحده آمریکا و بریتانیا و کشورهای دیگر هم صدا خواهد شد.

نگرانی روسیه از اشتیاق ایران برای دستیابی به بمب اتمی، از دید يك روزنامه آلمانی شهرام میریان، براساس مقاله دي ولت- رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003 روزنامه آلمانی دي ولت Die Welt در سرمقاله خود به بررسی همکاری های هسته ای مسکو و تهران پرداخت و نوشت روسیه نگران اشتیاق ایران برای دستیابی به انرژی هسته ای است. این روزنامه نوشت این احتمال وجود دارد که در پایان سال جاری مسیحی اولین توربین تاسیسات اتمی بوشهر به کار افتد، که می تواند يك مگاوات برق تولید کند و 800 میلیون دلار خرج راه اندازی آن شده است.

رویدادهای عراق ، دولت آینده و نیروهای موثر در آینده عراق

چشم انداز سفر نماینده ویژه سازمان ملل در امور کمکهای بشر دوستانه به عراق مینا بهار مست - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003 سرجیو ویرا دوملو Sergio Vieira de Mello، نماینده ویژه سازمان ملل در امور کمکهای بشر دوستانه به عراق، امروز وارد بغداد می شود. آقای دوملو ماموریتی چهارماهه را در این زمینه به عهده دارد. شورای امنیت سازمان ملل اخیرا لغو تحریم 13 ساله عراق را تصویب کرد.

دفاع نخست وزیر و وزیر امور خارجه بریتانیا از تصمیم برای جنگ با عراق شهران طبری (لندن) - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003 کلر شورت و رایین کوک، از مقامات سابق دولت بریتانیا که بر سر مسئله عراق از مقام خود استعفاء دادند، تونی بلر را متهم به ارتکاب اشتباه در حمله به عراق کردند. اما تونی بلر گفت که اطمینان دارد که پرونده اطلاعاتی بعدی بریتانیا و آمریکا در این زمینه، کسانی را که نسبت به صحت تصمیم او تردید دارند، راضی خواهند کرد. از طرفی جک استرا، وزیر امور خارجه بریتانیا، امروز در گفتگوی رادیویی خود از سیاست تونی بلر و تصمیم کابینه او به اعزام نیروهای نظامی بریتانیا به عراق حمایت کرد.

تشکیل یک شورا برای شکل گیری حکومت دوران گذار به جای برگزاری کنفرانس ملی در عراق مهدی خلجی - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003 رسانه های غربی گفتند که تشکیلات آمریکایی مسنول اداره عراق ممکن است طرح خود را برای برگزاری یک کنفرانس ملی بزرگ با هدف تشکیل حکومت دوره گذار لغو کند. این رسانه ها به نقل از مقامات ارشد آمریکا اعلام کردند که ممکن است به جای این کنفرانس ملی، شورای متشکل از 25 تا 30 عراقی تشکیل شود تا شرایط را برای شکل گیری یک حکومت دوران گذار به رهبری آمریکا ممکن گرداند. گفته شد که اعضای این شورا پس از مشورت با گروههای سیاسی و دینی عراقی، ظرف شش هفته آینده برگزیده خواهند

آغاز توزیع دارو در بغداد توسط آژانس توزیع بین المللی پیمان پزمان (بغداد) - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

قبل از جنگ مسوولیت ورود و توزیع دارو بر عهده یک شرکت دولتی عراق بود، ولی از زمان جنگ این مسوولیت را عمدتاً نیروهای ائتلاف و سازمان های بین المللی برعهده گرفته اند. دکتر عمر متین، معاون نماینده سازمان بهداشت جهانی در عراق می گوید سازمان وی 7 انبار بزرگ برای ذخیره مواد غذایی و دارویی در بغداد در زمان جنگ داشت. دو تا از آنها پس از سرقت و غارت مردم تقریباً منهدم شده اند و از 5 تای بقیه یکی هنوز به دلیل فقدان ترتیبات امنیتی در خطرند. هنوز اینکه چه مقدار مواد دارویی ذخیره در عراق موجود است مشخص نیست. چرا که سازمان بهداشت جهانی که مسوولیت هماهنگی چنین اموری را بر عهده گرفته بود هنوز فهرست کاملی را بعد از جنگ تهیه نکرده است. دکتر متین می گوید بعد از جنگ وزارت بهداشت رژیم صدام در ماه فوریه مواد دارویی لازم برای سه ماه را به تمام بیمارستان ها و کلینیک های دولتی فرستاد. آمار دقیقی از تعداد این موسسه ها در عراق وجود ندارد. امروز در یکی از بزرگترین عملیات توزیع داروها توسط آژانس توزیع بین المللی در 24 کلینیک در یک منطقه از بغداد توزیع شد.

پیشرفت های آمریکا در برقراری نظم و قانون و خدمات اساسی و راه انداختن اقتصاد در عراق

مسوولان آمریکایی اداره امور عراق در دوران پس از جنگ سرانجام به پیشرفت هایی در برقراری نظم و قانون و خدمات اساسی به همراه راه انداختن اقتصاد نائل آمده اند.

امیر آرمین (رادیو فردا) : دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

طی دو هفته گذشته، هزاران سرباز اضافی از لشکر زرهي شماره یک آمریکا وارد بغداد شده و به گشت زنی در خیابان ها پرداختند در عین حال مهندسان نیروی شهر را دوباربر کردند و چند تن زباله از شهر جمع آوری شده است. پل برمر دیپلمات کارکشته آمریکایی که در کار خود بسیار جدی است و حدود سه هفته پیش تصدی امور عراق را برعهده گرفته است، سریعاً اقدامات قاطعانه ای را به اجرا گذارده است. انحلال ارتش عراق، ممنوعیت استخدام کلیه اعضای حزب بعث صدام حسین، و اعلام جمع آوری اسلحه های گرم و سایر سلاح هایی که در دست مردم است از جمله این اقدام ها است. پل برمر همچنین اقدام های شتابزده و نامنظمی را که در جهت تشکیل یک دولت موقت عراقی در جریان است کاهش داد و برای مردم عراق روشن کرد که فعلاً او زمام امور را در دست دارد. لس آنجلس تایمز می افزاید ممکن است برخی از اقدام های پل برمر در کوتاه مدت به بی نظمی بیشتری دامن زده باشد، با اینحال در یک نظرسنجی که اخیراً از سوی یکی از روزنامه های بغداد به عمل آمد، 85 درصد مردم پاسخ دادند نیروهای ائتلاف در مورد برقراری نظم و قانون پس از جنگ خوب کار نکردند. 65 درصد هم پاسخ داده بودند این نیروها نباید عراق را ترک کنند.

اسناد محرمانه بعثی ها در دست سوسیالیست ها

سایت دریچه- دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

مقادیری اسناد محرمانه مربوط به شعبه مرکزی حزب بعث کرکوک، توسط نیروهای حزب سوسیالیست تصاحب شده که در بین این اسناد، مدارکی مبنی بر ارتباط برخی از سران اتحادیه میهنی با رژیم صدام نیز وجود دارد. به دنبال اطلاع آمریکایی ها از موضوع فوق، چندین مرتبه به دبیرکل حزب پیام داده اند تا کلیه اسناد را تحویل آن ها بدهند. دبیر کل حزب ضمن قبول این درخواست دستور داده است، تمام اسناد بازبینی و از موارد مهم آن تصویربرداری شود و اسنادی که مربوط به روابط حزب سوسیالیست است کنار گذاشته شده و سپس تحویل شود.

تظاهرات سربازان ارتش سابق عراق در بغداد

بی بی سی - دو شنبه 12 خرداد 1382- 2 ژوئن 2003

تظاهرکنندگان خواهان خروج نیروهای آمریکایی از عراق شدند در پی انحلال ارتش عراق، صدها سرباز سابق این کشور ضمن تجمعی اعتراض آمیز در بغداد خواستار پرداخت حقوق خود شده اند. تظاهرکنندگان با لباس های شخصی در اطراف دفاتر مرکزی اداره امور عراق، تحت سرپرستی آمریکا، تجمع کرده و از وضعیت سخت مالی خود شکایت کردند. این اداره ماه گذشته ارتش 400 هزار نفره و وزارت دفاع آن کشور را منحل کرد، اما روز دوشنبه (2 ژوئن) اعلام شد که استخدام نیروهای ارتش تازه کشور پیش از پایان ژوئن آغاز خواهد شد. همچنین حزب سابق بعث عراق نیز به عنوان بخشی از تلاش های آمریکا برای ایجاد یک ساختار تازه قدرت در این کشور منحل شده است. اما اشاره یک مقام آمریکایی به لغو احتمالی یک کنفرانس ملی که قرار بود برای انتخاب دولت موقتی عراق برگزار شود، باعث خشم و بدبینی درمیان مردم این کشور شده است. براساس آخرین پیشنهاد، یک شورای سیاسی تشکیل خواهد شد و مشاوران عراقی برای کمک به اداره وزارتخانه های عراقی منصوب خواهند شد.

ریچارد مایرون، خبرنگار بی بی سی در بغداد می گوید ابهام موجود در پیشنهاد تازه و فقدان ضرب الاجل های مشخص در آن، برخی از عراقی ها را قانع کرده است که این یک تاکتیک تأخیری از سوی آمریکایی ها برای تقویت پایگاه خود در این کشور و تمدید اقامت نامحدود در آنجاست.

تهدید به حمله

تظاهرات روز دوشنبه که از سوی مقام های سابق ارتش عراق سازمان یافت بطور کل آرام بود، با این حال بنابه گزارش ها شماری از تظاهرکنندگان دستگیر شدند. بسیاری از افراد حاضر ادعا کردند بیش از این قادر به رفع نیازهای اولیه خانواده هایشان نیستند. یک ژنرال سابق ارتش عراق به خبرگزاری فرانسه گفت: "آمریکایی ها باید بدانند که هر سرباز عراقی به طور متوسط حداقل پنج نفر را تأمین می کند." یک افسر دیگر نیز گفت که نیروهای اشغالگر حق نداشته اند ارتش عراق را منحل کنند. سایرین حتی نسبت به حملات انتحاری علیه آمریکایی ها هشدار دادند مگر آنکه حقوق خود را دریافت کنند.

بنابه گزارش ها این تظاهرات، که تصور می شود در اوج آن سه هزار سرباز خشمگین عراقی حضور داشتند، پس از آنکه مقام های ائتلافی قول دادند درمورد درخواست های آنها گفتگو خواهند کرد متفرق شدند.

با این حال این مقام ها تأکید کردند که تعهدی نداده اند.

گفته می شود مقام های آمریکایی برای ایجاد یک ارتش تازه برای عراق با حداکثر 50 هزار نیرو برنامه ریزی می کنند.

پل برمر، مسوول امور غیرنظامی عراق روز دوشنبه گفت: "ما انتظار داریم استخدام اعضای ارتش تازه عراق را پیش از پایان ماه آغاز کنیم. همچنین سرگرم جستجوی راههای دیگری برای تحریک اقتصاد هستیم."

توافقات محرمانه ژنرال آمریکایی با حزب دمکرات کردستان عراق (پارتی)

سایت درپچه - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

ژنرال «مور» نماینده نظامی آمریکا در شمال عراق، ضمن برگزاری جلسه ای با برخی مسوولان و اعضای دفتر سیاسی حزب دمکرات کردستان عراق (پارتی) در خصوص محورهای زیر مذاکره و توافق کرده است:

- وضعیت کردستان عراق به شکل کنونی و با حکومت واحد کرد با مشارکت اتحادیه و پارتی باقی بماند.
- نیروهای آمریکایی بر تمامی امور و وزارتخانه های دولت کردستان نظارت داشته باشند.
- نیروهای آمریکایی بر مرزها و کنترل واردات و صادرات از مرکز استان نظارت مستقیم داشته باشند.
- فرودگاه «عنکاوه» توسعه یابد و از فرودگاه «حریر» استفاده نظامی شود.

دفاع نخست وزیر و وزیر امور خارجه بریتانیا از تصمیم برای جنگ با عراق

شهران طبری (لندن) - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

کلر شورت Clair Short، وزیر سابق توسعه بین المللی بریتانیا که بر سر مسائل عراق از پست خود استعفاء داد، تونی بلر را متهم کرد که کابینه را فریب داده که با آمریکا پیمانی سری برای حمله به عراق بست. از طرفی رابین کوک، وزیر امور خارجه سابق بریتانیا، که او هم بر سر مسئله عراق از مقام آخر خود در دولت استعفاء داد، روز گذشته در برنامه ای رادیویی گفت: اکنون به نظر می رسد که دولت بلر بر سر مسئله جنگ خطای بزرگی مرتکب شده است. او افزود: دولت باید قبول کند که اشتباه کرده و برای رسیدگی به این موضوع کمیته مستقل تحقیقات تشکیل دهد.

آقای بلر که در کنفرانس سران هفت کشور صنعتی و روسیه در اوپان به سر می برد گفت: اطمینان دارد که پرونده اطلاعاتی بعدی بریتانیا و آمریکا در این زمینه، کسانی را که نسبت به صحت تصمیم او تردید دارند، راضی خواهند کرد.

از طرفی جک استراو، وزیر امور خارجه بریتانیا، امروز در گفتگویی با رسانه ها گفت که رابین کوک درباره جنگ یک تصمیم گرفت و ما یک تصمیم دیگر. دست بر قضا من با تصمیم او مخالفم. دلیل ما برای شروع جنگ بسیار روشن و بدون ابهام بود. این تصمیم فقط بر پرونده ای که در 24 سپتامبر منتشر شد متکی نبود. تصمیم ما بر واقعیت های بسیار ملموسی تکیه داشت که عبارت بودند از اینکه اولاً صدام برنامه

توسعه سلاح های شیمیایی داشت و آنها را علیه مردم خود و مردم ایران به کار گرفت. دوم اینکه تحریم ها و بازرسی های بین المللی که در سال 1991 مقرر شد، برای کنترل او موثر واقع نیفتاد و او به انحاء مختلف از رعایت آنها سر باز می زد. او پیوسته انواع مقاصد خود را پنهان می کرد. از جمله چهار سال برنامه توسعه تسلیحات هسته ای و میکروبی اش را مخفی نگاه داشت و تا وقتی که دامادش از کشور گریخت و این برنامه ها را فاش نکرد، بازرسان بین المللی از آن بی خبر بودند.

جک استراو به همین ترتیب در گفتگویی 15 دقیقه ای رادیویی خود از سیاست تونی بلر و تصمیم کابینه او به اعزام نیروهای نظامی بریتانیا به عراق حمایت کرد.

شیعیان و آینده عراق - حکومت عرفی با مذهبی

سید مقتدا و آیت الله حایری

دریچه - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

آیت الله سید کاظم حایری، با ارسال نامه‌ای به سیدمقتدی صدر (فرزند شهید صدر ثانی) صلاحیت نامبرده برای اقامه نماز جمعه کوفه را مورد تایید و حمایت قرار داد. در نامه مذکور به سیدمقتدی برای تعیین نماینده در سایر شهرها نیز مجوز داده شده است. برخی از طرفداران صدر سعی داشتند، این کار از سوی آیت الله سیستانی انجام شود.

رسانه ها و تحولات ایران

عمادالدین باقی در گفت و گو با ایلنا: با وجود خاتمی و مجلس ششم آمریکا به ایران حمله نخواهد کرد آمریکا و غرب دموکراسی را برای منافع خود می‌خواهند

گفت و گو: جواد خرمی مقدم - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

عمادالدین باقی معتقد است که پدیده دوم خرداد 76 افکار عمومی دنیا را تکان داد و رأی اکثریت مردم ایران در آن روز، تغییرات مهمی را در پی داشت.

این روزنامه‌نگار و محقق در گفت‌وگو با سرویس سیاسی خبرگزاری کار ایران، ایلنا، به تحلیل اقدامات دولت آمریکا پس از حادثه 11 سپتامبر و تهدیدات مطرح شده علیه جمهوری اسلامی، پرداخت و گفت: مادامی که خاتمی و اصلاح طلبان بر سر کار هستند، آمریکا اقدام نظامی علیه ایران انجام نخواهد داد چون با افکار عمومی داخل آمریکا و افکار عمومی دنیا، مشکل پیدا خواهد کرد.

این پژوهشگر با اشاره به موانعی که در چند سال اخیر در مسیر اصلاح طلبان ایجاد و موجب کندي حرکت آنها شده است، تصریح کرد: هر چند ممکن است که اصلاح طلبان به دلیل کندي روند اصلاحات، مقبولیت خود را از دست داده باشند ولی مشروعیتشان از دست نرفته و امکان بازسازی آن وجود دارد. متن کامل گفت‌وگو با عمادالدین باقی به این شرح است.

اوضاع منطقه و جهان را چگونه تحلیل می‌کنید. برخی معتقدند که تنها راه رفع تهدیدات و تأمین منافع ملی در شرایط حساس کنونی، تمکین به آراء ملی است، شما با این نظر موافقید؟
برای درک راه حل مطلوب، باید تصویر و تحلیلی از شرایط داخلی، منطقه‌ای و بین المللی به دست بدهیم، از آنجا بهتر می‌شود فهمید که چه باید کرد.

آنچه که اکنون به بیان ساده و در یک عبارت گفته می‌شود این است که باید به رأی مردم تمکین کنیم و این عبارت چون خیلی تکراری شده و پس از دوم خرداد بارها تکرار شده است، تصور می‌شود که این حرف تازه‌ای نیست.

اما این حرف با وجود تکراری بودنش، در سالهای اول پس از دوم خرداد، یک معنا می‌داد، اما همین حرف در دو سال اخیر یعنی پس از 11 سپتامبر، معنی دیگری می‌دهد و با آنچه که قبلاً گفته می‌شد تفاوت زیادی دارد. شباهت صوری این عبارت که ما باید به رأی مردم تن بدهیم و تکراری بودن آن نباید باعث شود که ما غفلت کنیم و گمان کنیم این حرف دقیقاً همان حرفی است که قبلاً زده می‌شد.
بعد از 11 سپتامبر دنیا دوره جدیدی را شروع کرده است، یعنی در واقع می‌شود گفت که هزاره سوم از 11 سپتامبر به بعد شروع می‌شود و سرنوشت جهان در دوره جدید از این روز به بعد است که رقم می‌خورد.

در دوره جرج بوش پدر، نظریه «نظام نوین جهانی» مطرح شد ولی این بحث و فکری که در پشت آن بود در سطح نظری باقی ماند و بیشتر شبیه نظریه یا ایده‌ای بود که آمریکا می‌خواست آن را دنبال کند اما پس از 11 سپتامبر این تبدیل به یک پروسه عملی شده است.

شرایط چه تغییری کرده است؟

الان یک تفاوت با گذشته وجود دارد و آن این است که آمریکا و حتی غرب، یعنی اروپا با وجود اختلافاتی که با آمریکا دارد، مثلاً در مورد عراق در استراتژی کلی اختلافی ندارند، البته این اختلافات بیشتر برمی‌گردد به اختلاف منافع آنها. فرانسه و آلمان در عراق منافع داشتند که نمی‌خواستند آن منافع را از دست بدهند. فکر می‌کردند با بودن صدام یا یک رژیم می‌تواند به صورت آرام جایگزین صدام شود این منافع بهتر حفظ می‌شود.

استراتژی کلی که آمریکا دنبال می‌کند و اروپا هم در این بخش تضاد عمده‌ای با آمریکا ندارد این است که جهان باید به سمت دموکراتیزه شدن برود، قبلاً کشورهایی مثل آمریکا و انگلیس منافعشان در گروه حکومت‌های توتالیتر و زورگو بود و منافعشان از این طریق تأمین می‌شد. برای خودشان و جوامعشان دموکراسی یک ارزش بنیادی بود اما در خارج از مرزها منافع کشورشان، اصل بود.

آنها دنبال این بودند که يك دولت توتالیتر سرکار باشد و حکومت‌های دموکراتیک به نفعشان نبود، چون حکومت‌های دموکراتیک حکومت‌هایی هستند که با انتخابات آزاد روی کار می‌آیند و گردش نخبگان صورت می‌گیرد و ممکن است دولت بعدی که روی کار می‌آید سیاست‌های متفاوتی داشته باشد و اینها نمی‌توانستند به صورت ثابت و درازمدت منافعشان را تضمین شده ببینند، لذا اصلاً دنبال دولت دموکراتیک نبودند.

آنها يك دولتی می‌خواستند که به عنوان دولت مقتدر و مسلط تنها طرف گفت‌وگو قرار داد آنها باشد و این حکومت زورمند بتواند نیم قرن پایدار بماند و منافع آنها را تأمین کند. کودتا علیه دولت مصدق يك نمونه است که شاه با حمایت دولت‌های خارجی این دولت را برکنار کرد و به سرکوب مردم پرداخت.

چرا فکر می‌کنید 11 سپتامبر این مقولات را دگرگون کرد و اصولاً این دگرگونی چه تبعاتی دارد؟

قبل از 11 سپتامبر این بحث‌ها مطرح شده بود که مثلاً سازمان جاسوسی آمریکا پروژه‌های تحقیقاتی عظیمی را اجرا می‌کرد که يك بخش از آن درباره تروریسم بود، مطالعاتی که اینها درباره تروریسم انجام دادند نشان می‌داد که در سال‌های اخیر تحولاتی در پدیده تروریسم در سطح بین‌الملل رخ داده است. از جمله اینکه دیدید قبلاً تصور به صورت سازمان‌های محلی بود و در يك کشوری، گروهی و سازمانی دست به اقداماتی در قلمرو ملی زد ولی در دو دهه اخیر اینها در مطالعاتشان به این نتیجه رسیدند که تروریسم دارد تبدیل به يك پدیده انترناسیونالیستی و فراملی می‌شود و ترور قبلاً به صورت يك سازمان سیاسی و ایدئولوژیک و برای يك سری اهداف آرمانی بود - البته آنها نامش را می‌گذاشتند تروریسم، سازمان‌های آزادی‌بخش و چریکی را اسمش را تروریسم می‌گذاشتند در حالی که آنها دنبال اهداف آزادی‌خواهانه و عدالت‌جویانه بودند - اما پدیده‌ای در دو دهه اخیر شکل گرفته بود که تروریسم را به صورت يك حرفه درمی‌آورد.

حرفه‌ای شدن پدیده تروریسم، یعنی اینکه يك عده‌ای هستند که آرمان ندارند بلکه افرادی کارآموده و مجرب هستند در ساختن و کار گذاشتن بمب، ابتکاراتی در مورد ایجاد یا کاربرد سلاح‌های جدید دارند و اینها در سطح بین‌المللی هم کار می‌کنند.

یعنی يك مقداری شبیه گروه‌های مزدور عمل می‌کنند. پاسپورت‌های اینها دیگر پاسپورت‌های محلی نیست، کسانی هستند که مثلاً با پاسپورت آمریکا به آمریکا می‌روند یا پاسپورت فیلیپین به فیلیپین می‌روند و با پاسپورت پاکستان به پاکستان می‌روند. همه جای دنیا هم محل زندگی اینهاست. بعضی از این تروریست‌ها کسانی هستند که مثلاً هم زمان در چند کشور خانه دارند و در سال ممکن است چند ماه در هر یکی از این خانه‌ها باشند، اینها بدون مرز بودند.

اینها کسانی بودند که به استخدام در می‌آمدند و شناسایی کسانی که اینها را به خدمت می‌گرفتند، کار دشواری شده بود چون به استخدام درمی‌آمدند از طرف فردی که ممکن بود این فرد نماینده دولت یا سازمانی باشد و بعد دست به عملی می‌زدند و وقتی خود تروریست‌ها شناسایی می‌شدند معلوم نبود که اینها خط اصلی را از کجا گرفته‌اند.

این يك اتفاقی بود که در سال‌های اخیر رخ داده بود و زنگ‌های خطر را به صدا درآورده بودند. مقالاتی که کارشناسان سازمان جاسوسی آمریکا می‌نوشتند شکل‌گیری این پدیده را گوشزد می‌کردند لذا به تدریج مسئله تازه‌ای برای اینها مطرح شد و آن امنیت بود.

واقعه 11 سپتامبر این مسئله را تبدیل به يك مسئله ملموس و عظیم کرد به گونه‌ای که الان می‌شود گفت مسئله اصلی غرب، مسئله امنیت است.

اما خیلی‌ها می‌گویند مسئله آنها نفت است و خلیج فارس و تهاجم اخیر به عراق را جنگ برای نفت می‌دانند.

ماجرای عراق که رخ داد، بعضی تحلیل کردند که هدف آمریکا از حمله به عراق دستیابی به نفت این کشور است، ممکن است این تحلیل واقعیت هم داشته باشد، اما این نمی‌تواند علت اصلی تهاجم آمریکا باشد بخاطر اینکه اصلاً نیاز به این تهاجم نبود، قبلاً هم نفت عراق زیر پوشش سازمان ملل دست آمریکا و غرب بود یعنی در سیاست «نفت در برابر غذا» در واقع نفت دست دولت عراق نبود، غرب از کانال‌های خاصی، نفت را به میزانی که می‌خواست استخراج می‌کرد و در مقابل به عراق غذا می‌داد.

از طرفی، هر چند نفت عراق 10 درصد نفت دنیا است ولی این در برابر نفت کل جهان و ذخایر نفتی آمریکا، انگلیس و کل منابع جهان و گردش مالی جهانی آنقدر چیز قابل توجهی نیست که علت اصلی تهاجم باشد.

مسئله بعدی که مطرح می‌کنند این است که آمریکایی‌ها هدفشان تغییر نقشه خاورمیانه است و می‌خواهند نقشه جغرافیایی منطقه را عوض کنند در حالی که به اعتقاد من این تحلیل هیچ مبنایی ندارد، اولویت اول اینها مسئله نفت یا تغییر نقشه جغرافیایی منطقه نیست، اتفاقاً تا اینجا خلاف اینها هم بوده است.

اینها نشان دادند که طرفدار تغییر نقشه جغرافیایی منطقه نیستند، همانگونه که عراق را تجزیه نکردند در حوزه ایران هم دنبال تجزیه نیستند، ممکن است که در جایی به این برسند که برای براندازی رژیمي به صورت تاکتیکی سیاست‌های تجزیه‌طلبانه را دامن بزنند، اما تجزیه به عنوان يك تاکتیک ممکن است

اتفاق بیفتد ولی استراتژی آنها تجزیه نیست. یا اینکه گفته می‌شود می‌خواهند اسرائیل را گسترش دهند به کل خاورمیانه، وقتی اینها دنبال این هستند که هر طور شده دولت مستقل فلسطینی ایجاد شود و اسرائیل هم آن را به رسمیت بشناسد، پس دنبال گسترش اسرائیل به کل منطقه نیستند و این اصلاً با منافع آنها هم سازگار نیست، آنها دنبال این نیستند که تضادها را در منطقه بیشتر کنند، پس این نگرانی هم چندان مایه‌ای ندارد.

اینکه می‌گویند آمریکا می‌خواهد نقشه منطقه خاورمیانه را تغییر دهد مقداری برخاسته از ذهن کسانی است که تصور می‌کنند آمریکایی‌ها یک سناریوی پنهانی دارند که دارند این را گام به گام پیش می‌برند و ما می‌کوشیم آن بخش‌های پنهانی را که هنوز نمی‌دانیم چیست، کشف کنیم و خودمان را در برابر آن آماده کنیم.

در حالی که قدرت‌های جهانی دیگر به این شیوه سنتی عمل نمی‌کنند. آمریکایی‌ها برنامه‌ریزی می‌کنند و این برنامه را به صورت شفاف اعلام می‌کنند. دو تا کتاب منتشر شده است یکی کتاب استراتژی امنیت ملی آمریکا و دیگری طرح آمریکا برای خاورمیانه، این کتاب‌ها سه، چهار سال قبل چاپ شده است و در شورای امنیت آمریکا نشستند و بحث کرده‌اند و تحقیقاتی سفارش داده‌اند و جمع‌بندی کرده‌اند و این تحقیق و این سناریو اگر در ایران و در شورای امنیت انجام می‌شد به صورت یک طرح فوق سری در می‌آمد، اما آنجا این را به صورت کتاب انتشار عمومی می‌دهند و افکار عمومی در داخل و در خارج می‌دانند که سناریوی آمریکا این است.

در کتاب طرح آمریکا برای خاورمیانه، از دو سال قبل از حمله به عراق، جزئیات اقداماتی که در عراق خواهند داشت را پیش‌بینی کردند و اینکه در روزهای پیش از جنگ گفته می‌شد که آمریکا می‌خواهد به نحوی سازمان ملل را از دور خارج کند و اینگونه گفته می‌شد که آمریکا می‌خواهد ترفندی بکار برد که سازمان ملل را از ماجرای عراق کنار بکشد. این یک برنامه مخفی نبوده است و در این کتاب پیش‌بینی شده که عراق سعی می‌کند سازمان ملل را فعال کند ولی آمریکایی‌ها می‌گویند که نباید خیلی به دخالت سازمان ملل اهمیت بدهیم.

بعد هم می‌گویند که رژیم صدام به هر صورت که شده است باید تغییر کند. اینکه می‌گفتند اینها بهانه است و آمریکا دارد بهانه جوی می‌کند تا بازرسان ملل بروند آنجا و یک چیزی بدست آورند، اینها برمی‌گردد به توهماتي که ما داشتیم.

آمریکایی‌ها از مدت‌ها پیش برنامه‌های خود را به صورت شفاف مطرح کرده‌اند. در هیچ کدام از آن چیزهایی هم که اعلام کرده‌اند تغییر نقشه خاورمیانه مطرح نشده است، بنابر این من اعتقادم این است که گرچه مسئله نفت و یا صلح خاورمیانه برای آمریکا استراتژیک است اما مسئله فوری‌تر و مهم‌تر اینها در حال حاضر امنیت است و بعد از واقعه 11 سپتامبر این مسئله امنیت در صدر قرار گرفت. اگر شما خودتان را به جای آمریکایی‌ها قرار بدهید، آمریکا کشوری است که به عنوان بزرگترین ابر قدرت جهانی شناخته شده ولی یک دفعه می‌بیند در خانه خودش یک عملیات تروریستی صورت می‌گیرد و طرف چند ثانیه دوتا برج را منهدم می‌کند و چند هزار نفر را در چند ثانیه نابود می‌کند. طبیعی است برای ابر قدرتی همچون آمریکا وقتی این اتفاق می‌افتد و این نگرانی وجود دارد که چنین عملیاتی تکرار شود مسئله امنیت در صدر قرار می‌گیرد.

اگر این تحلیل را بپذیریم بهتر می‌شود در مورد وضعیت خاورمیانه و در مورد آینده ایران و کشورهای منطقه ارزیابی کرد. تحلیل‌شان این است که منبع تروریسم در خاورمیانه و خصوصاً در کشورهای مثل ایران، عراق و افغانستان است. کره شمالی را هم اشاره می‌کنند، اما کره شمالی را منبع تروریسم نمی‌دانند. درگیری آمریکا با کره شمالی هم بیشتر یک نوع فشار است برای مهار کره و برای خلع سلاح کردن این کشور. اما درگیری اینها با کره نخواهد بود.

در مطالبی هم که منتشر شده مشخص شده است که اساساً آمریکایی‌ها کره را جزو محور شرارت نمی‌دانند بلکه به بوش پیشنهاد می‌شود که کره را اضافه بکند، به دلیل اینکه می‌گویند وقتی ایران، عراق و افغانستان در لیست محور شرارت قرار می‌گیرد، این تصور به وجود می‌آید که آمریکا در برابر کشورهای اسلامی و جهان اسلام صف آرایی کرده است و این باعث می‌شود که جهان اسلام در مقابل آمریکا قرار بگیرد بنابر این می‌گویند کره شمالی را هم اضافه کنید به این محور تا این تصور را خنثی کند.

بنابر این قرار گرفتن نام کره شمالی در محور شرارت، شکلی است. اینها چون معتقدند که منبع آن خاورمیانه است، لذا الان روی این منطقه متمرکز شده‌اند.

نکته دیگر اینکه به این نتیجه رسیده‌اند که قبلاً در کشورهای که فشار و سرکوب بود سازمان‌های چریکی شکل می‌گرفت و معمولاً آمریکایی‌ها و انگلیسی‌ها از رژیم‌های سرکوبگر حمایت می‌کردند ولی همین باعث می‌شد که این جنبش‌های آزادی بخش موضع ضد آمریکایی و ضد غربی پیدا کنند و همین یکی از زمینه‌ها و بسترهای شکل‌گیری پدیده تروریسم شده و بعد هم تمامی سازمان‌های چریکی چون ضد امپریالیستی و ضد آمریکایی بودند به رغم اختلافات برای تهاجم به منافع آمریکا به وحدت می‌رسیدند و خود این کم کم سازمان‌های حرفه‌ای تروریستی را پرورش داد.

یعنی دیگر نظام‌های دموکرات را بر نظام‌های توتالیتر ترجیح می‌دهند؟

آنها به این نتیجه رسیدند که اساساً این پرونده تروریسم به معنای جدید آن محصول آن دوران بوده است و برای اینکه زمینه آن را از بین ببرند راهش این است که بیایند و زمینه پیدایش سازمان‌های

چریکی را از بین ببرند. راهش این است که دموکراسی بوجود بیاید. این یکی از ضرورت‌های دموکراتیزاسیون در منطقه است.

اصولاً جنگ سرد و دوران آن اقتضائاتی داشته، یکی از اقتضائات آن هم حکومت با مشت آهنین بود و دولت‌های غربی از ترس اینکه غول کمونیسم گسترش پیدا کنند و احزابی را در کشورهای مختلف سازماندهی می‌کرد و کودتا می‌کردند و قدرت را به دست می‌گرفتند و کشور جزو اعمار کشورهای کمونیستی می‌شد، آنها هم متعاقباً از این شیوه‌های استفاده می‌کردند و این جزو اقتضائات دوره جنگ سرد بود.

الان دوره جنگ سرد تمام شده و اقتضائات آن از بین رفته است، خطر گسترش کمونیسم دیگر وجود ندارد، بنابر این الان در این کشورها دیگر آن خطر را که دولت‌های ناپایدار بوجود بیابند و احزاب کمونیستی قدرت را به دست بگیرند وجود ندارد، از طرف دیگر مجموعه تحولاتی که رخ داده است آمریکا و غرب را به اینجا رسانده که الان تضمین منافشان در گرو دموکراسی در کشورهای مختلف دنیا از جمله در خاورمیانه است.

یعنی اینگونه منافعشان با ثبات‌تر خواهد شد. بعد از جنگ سرد و تبدیل شدن جهان به دهکده جهانی و گسترش فناوری ارتباطات و یکدست شدن ارزشها و هنجارها در سطح دنیا، از طرفی اقتصاد جهانی نیز بایستی از این تفرق خلاص بشود و یک نوع جهانی سازی در اقتصاد صورت بگیرد، همه اینها اقتضا می‌کند که نظام‌های سیاسی منطقه تغییر بکند و دیگر آن نظام‌های سنتی نمی‌توانند پایدار بمانند.

آیا برخی نظام‌ها تلاش خواهند کرد که با دادن امتیاز خارجی، ماندگاری خود را بیشتر کنند؟

واقعیت این است که به اعتقاد من امکان ندارد که چنین سازش‌هایی صورت گیرد. به خاطر این که وضع دنیا دگرگون شده و موافق آمریکا و غرب در دموکراسی است، معنای آن، این نیست که آنها دموکراسی را برای دموکراسی می‌خواهند، آنها دموکراسی را بخاطر منافع خودشان می‌خواهند. فرض کنید مسلمانان بخواهند اسلام را جهانی کنند، به طبع این جهانی شدن، منافع زیادی برای کشورهای مسلمان دارد. الان هم آمریکا و غرب در قلمرو جغرافیایی خودشان، دموکراسی یک ارزش ملی است و دموکراسی برای دموکراسی است. اما برای دیگر نقاط دنیا دموکراسی برای منافع خودشان است، الان منافع آنها از این طریق تأمین می‌شود.

پس سازش منتفی است؟

به نظر من، چنین سازش و تباہی امکان پذیر نیست و در دوره جدید اینها نمی‌آیند اشتباهی که در دوره جنگ سرد انجام دادند و در حمایت از شاه بر علیه مصدق کودتا کردند، تکرار کنند، آنها از تجربیات دوران جنگ سرد درس گرفته‌اند.

بسیاری از تحلیل‌گران غربی معتقد بودند که اساساً انقلاب اسلامی در سال 57 واکنشی بود به کودتای آمریکا و انگلیس در 28 مرداد 32 و اشغال سفارت آمریکا را یک نوع واکنش نسبت به آن کودتا می‌دانستند.

بنابر این اینها نمی‌آیند تخم مرغ‌هایشان را بگذارند در سید جناح‌هایی که بارها در انتخابات دوم خرداد و پس از آن، مردم به آنها «نه» گفتند قدرت‌های خارجی منافع و آینده‌شان را به گروهی که در جامعه متروک است گره نمی‌زنند چون هر آن ممکن است تحولاتی علیه آنها صورت بگیرد.

چرا آنها به دموکرات کردن همه نظام‌های سیاسی منطقه نمی‌اندیشند؟

من معتقدم که اینها قاطعانه دنبال این هستند که ساختار سیاسی نظام‌های منطقه را عوض کنند و بدون شك نه تنها درباره ایران بلکه، درباره عربستان، کویت، بحرین، قطر و همه این کشورها برنامه دارند.

نکته اینکه برخی از شیوخ منطقه خیلی مدبرانه عمل می‌کنند. آنها روند حوادث جهانی را خوب درک کرده‌اند و دارند پیشاپیش حوادث حرکت می‌کنند و خودشان قبل از آنکه فشارهای سنگین بر آنها وارد شود اصلاحات را شروع کرده‌اند، اصلاحاتی که در جامعه ما از سال 76 مردم به آن رأی دادند و تاکنون در ساخت قدرت یک میلیمتر پیش نرفته است، آنها خودشان این اصلاحات را از بالا شروع کرده‌اند و نسبت به ما هم جلوتر رفته‌اند.

البته به این معنی که آنها اصلاحاتی را که شروع کردند در جامعه خودشان پیش بردند هر چند از شرایط جامعه ایران هنوز عقب‌تر هستند.

با این تحولاتی که در منطقه دارد صورت می‌گیرد، بعضی رژیم‌ها رفتنی هستند، به میزانی که مقاومتشان هم بیشتر باشد رفتنشان حتمی‌تر است. کشوری همچون عربستان سعودی در مقابل این تحولات تاب مقاومت ندارد.

اصلاحاتی را الان امیر عبدالله در داخل عربستان آغاز کرده است که بتواند این خاندان راماندگارت‌تر بکند ولی معلوم نیست که اگر این توفان وزیدن بگیرد چقدر بعضی از این حکومت‌ها می‌توانند تاب مقاومت داشته باشند.

در این شرایط حساس، ایران از چه موقعیتی برخوردار است؟

ایران يك موقعیت ویژه‌ای دارد. موقعیتی دارد که هیچ يك از این کشورها ندارند. ایران کشوری است که دوم خرداد را پشت سر گذارده است. در افکار عمومی دنیا دوم خرداد يك زلزله تلقی شد که يك دفعه 80 درصد مردم به شکل دموکراتیک خواسته خود را مطرح و تغییری را به سیستم تحمیل کردند. خاتمی وقتی به قدرت می‌رسد به عنوان يك عنصر اندیشمند شناخته می‌شود و در دنیا از جایگاه ویژه‌ای برخوردار می‌شود، به نحوی که هیچ رئیس جمهوری در کره زمین به اندازه خاتمی مورد حمایت افکار عمومی داخل و حمایت بین المللی نبود.

تقریباً همه دولت‌های دنیا در حمایت از دولت خاتمی و اصلاح طلب‌ها اتفاق نظر دارند. چه در شرق و چه در غرب. از آن طرف انتخابات مجلس روی می‌دهد و این هم مکمل دوم خرداد می‌شود. ایران الان کشوری است که نهادهای انتخابی آن يك موقعیتی برای آن در افکار عمومی دنیا بازسازی کرده‌اند و این فرصت و شانس را داشته که بتواند پیشاپیش حوادث حرکت کند و دنباله رو حوادث نباشد. ایران از ترس تهدید و فشار نظامی مجبور نشد که دموکراسی را بپذیرد بلکه قبل از اینکه واقعه 11 سپتامبر و این تهدیدات به وقوع بپیوندد در دوم خرداد 76 این پروسه در ایران آغاز شده است.

بنابراین، این موقعیت استثنایی برای ایران ایجاد شده و هنوز هم هست هر چند به شدت در اثر فشارهایی که وارد آمده و موانعی که ایجاد شده است اصلاح طلبان مقبولیت خود را تا حدی از دست داده‌اند ولی مشروعیت‌شان را از دست نداده‌اند و امکان بازسازی آن وجود دارد.

مادامی که خاتمی و مجلس ششم سرکار هستند آمریکا هیچ اقدام نظامی علیه ایران نخواهد کرد، چون هم با افکار عمومی داخل آمریکا و هم افکار عمومی دنیا مشکل پیدا می‌کند، اما آنها با توجه به انتخابات شوراها پیش بینی می‌کنند که انتخابات بعدی وضعیتی مثل انتخابات شوراها داشته باشد و زمینه برای هرگونه اقدام علیه ایران مهیا می‌شود.

جهان پس از جنگ در عراق

اجلاس گروه 8، ادامه اختلافات فرانسه و آمریکا

اجلاس سران گروه 8 اختلافات عمیق دیپلماتیک میان آمریکا و کشور میزبان، فرانسه را آشکار کرده است

ویلیام هورسلی، خبرنگار بی بی سی - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

رهبان گروه 8 که در شهر سیاحتی اویان در فرانسه دیدار می کنند، تلاش دارند سیاست های خود پیرامون شماری از مسائل مهم بین المللی از جمله توسعه جهان سوم و همچنین توقف گسترش تسلیحاتی را هماهنگ سازند.

اما اجلاس سران گروه 8 همچنین اختلافات عمیق دیپلماتیک میان آمریکا و کشور میزبان، فرانسه، را در مورد ادعای آمریکا دایر بر رهبری جهان آشکار کرده است.

نشست سران گروه 8 در اویان فرانسه، احتمالاً متشنج ترین و پراصطکاک ترین نشست در نوع خود تاکنون بوده است

در شهر اویان در واقع دو جهان بینی متضاد در معرض نمایش قرار گرفته است که این، مایه سرافکنندگی در سطوح بالای دیپلماتیک است.

این تفاوت ها همچنین حکایت از آن دارد که شکاف های ایجاد شده بر سر جنگ عراق تا سال ها برطرف نخواهد شد.

آقای بوش اظهار نظر کرد که اعضای گروه 8 باید برای دفاع از آزادی متحد شوند و اکنون زمان مناسبی برای "دامن زدن به اختلاف" در ائتلاف غرب نیست. منظور او البته آشکارا انتقاد از فرانسه و آلمان، مخالفان جنگ عراق، بود.

آقای بوش همچنین با اعلام این خبر که اجلاس را به زودی ترک خواهد کرد، ناراضی خود از میزبان اجلاس یعنی آقای شیراک را آشکار کرد.

در مقابل آقای شیراک نیز به همین اندازه صراحت نشان داد. او از این فرصت برای اعلام بی پرده این مطلب که سیاست خارجی فرانسه تشویق یک "جهانی چندقطبی" است استفاده کرد.

این اظهار نظر، عموماً تلاشی برای مهار کردن قدرت آمریکا تلقی می شود. آقای شیراک با دعوت از رهبران 12 کشور در حال توسعه ممتاز جهان از جمله چین، هند و برزیل سعی کرد این دیدگاه خود را تقویت کند.

رهبر فرانسه بدون شک امیدوار است این اقدام نشان دهد که دولت او بیش از آمریکا با نگرانی های جهان در حال توسعه همدردی می کند.

اکنون که رهبران آمریکا و فرانسه دیدگاه های متباین خود درباره امور جهان را بار دیگر مورد تاکید قرار داده اند، این خطر وجود دارد که اوضاع نسبت به گذشته حتی بدتر شود

با این حال این ادعا قابل بحث است. مهمانان ویژه اجلاس از دعوت خود خرسند بودند اما ظاهراً هنوز قانع نشده اند که این نشست به نتایج ملموسی منجر شود.

نشست سران گروه 8 در اویان فرانسه، احتمالاً متشنج ترین و پراصطکاک ترین نشست در نوع خود تاکنون بوده است.

اکنون که رهبران آمریکا و فرانسه دیدگاه های متباین خود درباره امور جهان را بار دیگر مورد تاکید قرار داده اند، این خطر وجود دارد که اوضاع نسبت به گذشته حتی بدتر شود.

فرانسه از این پس ممکن است در مورد طیفی از مسائل گوناگون از جمله تجارت، امور دفاعی و مسائل مربوط به مصرف کنندگان، آمریکا را به چالش بگیرد. در آینده، این شکاف ها احتمالاً بار دیگر در مکانی که نخستین تجلیگاه دردناک آن، شورای امنیت سازمان ملل متحد بود، به نمایش درخواهد آمد

کنفرانس خبری رئیس جمهوری فرانسه در شهر اوپان ژان خاکزاد (اوپان) - رادیو فردا - دو شنبه 12 خرداد 1382 - 2 ژوئن 2003

ژاک شیراک، رئیس جمهوری فرانسه، میزبان نشست سه روزه سران هشت کشور بزرگ صنعتی جهان معروف به گروه G8 که از اول تا سوم ماه ژوئن در شهر اوپان Evian، آنسوی کوههای آلپ فرانسه در جنوب شرقی این کشور در ساحل بزرگترین دریاچه اروپا، لاک لمان Lac Leman برگزار شده است، در نخستین کنفرانس مطبوعاتی به ویژگی شهر اوپان اشاره کرد و در این زمینه به خبرنگاران گفت: نشست گروه G8 هیچگاه به دلیل ریاست بر جهان ایجاد نشده است، بلکه برای کشورهایی که مسئولیت احساس می کنند، ایفا کردن نقش هماهنگ کننده در اقتصاد جهانی در جهت منافع همه کشورها به صورت نقش اساسی است. با این همه گروه G8 نوعی برتری اقتصادی در تصمیم گیریها داشته است. رئیس جمهوری فرانسه گفت: به همین خاطر رهبران گروه G8 باید به رهبران دیگر کشورهای جهان نیز توجه نشان دهند و به حرفها و مشکلات آنها گوش دهند و برای آنها احترام قائل شوند. در این رابطه بود که در اینجا من 21 رهبر و رئیس دولت کشورهای مختلف را به نشست اوپان دعوت کردم که نمایندگی تقریباً دو سوم جمعیت جهان را دارند و 80 درصد ثروت جهان بر اساس در آمد ناخالص ملی در اقتصاد جهانی، متعلق به آنها است.